

Vergaderjaar 2004–2005

29 513

Wijziging van enkele socialeverzekeringswetten en enige andere wetten in verband met het aanbrengen van enige vereenvoudigingen

B

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹

Vastgesteld 28 september 2004

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het stellen van de volgende vragen en het maken van de volgende opmerkingen.

Het was de leden van de commissie opgevallen dat het wetsvoorstel naast vereenvoudigingen ook inhoudelijke wijzigingen brengt. Zij meenden dat het juister ware geweest om twee wetsvoorstellen in te dienen: één wat betreft de vereenvoudiging en één wat betreft de inhoudelijke wijzigingen. Wat is de visie van de minister hierop?

De leden van de **CDA**-fractie hadden met enige verbazing kennis genomen van de door de minister voorgestane opheffing van het onderscheid tussen niet-arbeidsgehandicapte en arbeidsgehandicapte werklozen. Een onderscheid dat indertijd doelbewust is aangebracht omdat de reïntegratie van arbeidsgehandicapte werklozen vaak een veel ingrijpender her- en omscholingstraject met zich meebrengt en veelal – anders dan bij niet-gehandicapte werklozen – gericht is op het compenseren van de beperkingen. Kan de minister nog eens exact zijn beweegredenen aangeven? Zijn deze nog wel in overeenstemming met de motieven, die hebben geleid tot de instelling van de Commissie Werkend Perspectief?

Kan de minister voor de 7239 in 2003 toegekende reïntegratie-uitkeringen, onderscheiden in 334 cliënten met een volledige uitkering, 1415 met een gedeeltelijke en 5490 zonder uitkering inzichtelijk maken wat op het terrein van scholing voor hen is gebeurd? De duur van de scholing, de aanvang etc. zijn daarbij van belang, evenals andere criteria, die een beoordeling mogelijk kunnen maken van de uitspraak, dat de scholing té lang heeft geduurd omdat er geen sprake was van een financiële prikkel om de uitkeringsduur te beperken.

Kan de minister de garantie geven dat de reïntegratie-activiteiten voor gehandicapten metterdaad 20 werkdagen nadat de reïntegratieverantwoordelijkheid is overgegaan op het UWV zullen beginnen en dat het UWV het scholingstraject incl. de bemiddeling naar werk afstemt op de duur van de uitkering? Slechts een bestuurlijke afspraak biedt onvoldoende garantie.

¹ Samenstelling: Van den Berg (SGP), Van Leeuwen (CDA) (*plv. voorzitter*), Swenker (VVD), Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije (VVD), Meulenbelt (SP), Ten Hoeve (OSF), Van Driel (PvdA), (*voorzitter*), Vedder-Wubben (CDA), V. Dalen-Schiphorst (CDA), De Rijk (GL), Schouw (D66), Leijnse (PvdA).

Kan de minister exact aangeven welke besparing op de uitkeringslasten met het voorstel de reïntegratie-uitkering tijdens de scholing af te schaffen wordt bereikt?

Het UWV hecht sterk aan beëindiging van de reïntegratie-uitkering als zijnde een bewerkelijke regeling. Wordt een en ander nu niet op het bordje van de gemeenten gelegd, die mogelijk voor een zeer korte duur een bijstandsuitkering moeten verstrekken? Het door het UWV ingekochte scholingstraject wordt immers volledig gefinancierd. Inclusief de bemiddeling naar arbeid? Het zou toch mogelijk moeten zijn een door het UWV goedgekeurd en derhalve noodzakelijk geacht scholingstraject te doen samenvallen met de duur van de werkloosheidsuitkering, al dan niet verlengd? De Rijksoverheid behoeft toch niet de gemeenten onnodig te belasten en extra administratieve lasten voor hen te bewerkstelligen?

De leden van de fractie van de **PvdA** sloten zich bij de vragen van de CDA-fractie aan. Zij wensten hieraan nog de volgende vragen toe te voegen. Het afschaffen van de reïntegratieuitkering en de beëindiging van de verlenging van de WW-uitkeringsduur tijdens een noodzakelijke scholing wordt beargumenteerd met de stelling dat scholing niet tot een verlenging van de uitkeringsduur dient te leiden.

Acht de minister zo'n verlenging inderdaad in alle gevallen en onder alle omstandigheden verkeerd? Of zijn er toch omstandigheden denkbaar waarin een eenmalige investering in tijd en geld te verkiezen is boven een steeds maar weer (her)plaatsen in tijdelijk werk zonder uitzicht op verbetering? Kan de minister zijn antwoord op deze vraag in relatie brengen met onderzoek naar de plaatsingspraktijken door reïntegratie-bedrijven en de vraag in hoeveel gevallen dergelijke plaatsingen uitmonden in structureel werk?

De minister geeft aan het een goede zaak te vinden als de werkzoekende zich in de afweging of hij een voor hem als noodzakelijk bestempelde scholing zal volgen, mede laat leiden door het feit dat zijn WW gedurende de voor de opleiding voorziene periode ophoudt. Het element dat werklozen met een kort arbeidsverleden geen financiële prikkel hebben om de uitkeringsduur bij deelname aan scholing te beperken acht hij «pervers».

Kan de minister dit nader toelichten, mede in het licht van het feit dat er tussen de werkloze met een korte uitkeringsduur – doorgaan een jongere – twee instanties zitten die hem al dan niet in zijn scholingswens zullen steunen: het reïntegratiebedrijf dat financieel wordt geprikkeld om scholing alleen in te zetten als deze voor een duurzame reïntegratie noodzakelijk is en het UWV dat uit moet maken of deze noodzakelijkheid aan de orde is? Is in zo'n systeem met twee checks op de noodzakelijkheid een extra prikkel richting de werkloze niet onnodig en misschien zelfs wel contraproductief?

Waarop is de observatie van de minister gebaseerd dat reïntegratie-bedrijven scholing als zijweg nogal eens prefereren boven de hoofdroute naar betaalde arbeid? Is dit zijn eigen indruk, of is hier gericht onderzoek naar uitgevoerd? Is, wanneer dat inderdaad het geval zou zijn, een verbetering van de prikkels richting deze bedrijven niet eerder op zijn plaats dan de introductie van een prikkel richting de werkzoekende?

Een vergelijkbare vraag leefde bij deze leden ten aanzien van het instrument proefplaatsing. Deze leden spraken hun waardering uit voor het feit dat dit instrument de status van experiment voorbij is en een definitieve plaats heeft verworven in de Werkloosheidswet. Tegelijk achtten zij de verkorting van deze periode tot drie maanden zorgelijk, temeer nu er in het nieuwe systeem niet langer onderscheid wordt gemaakt tussen mensen met en zonder arbeidshandicap. Waarop is de vaststelling van de minister gebaseerd, dat een periode van drie maanden

voor een werkgever voldoende zal zijn om uit te maken of hij met de betrokkene in zee wil gaan? Wat zijn de ervaringen van het UWV op dit punt? En wat van de diverse reïntegratiebedrijven? Aant de minister – en aant het UWV – die vaststelling aant de orde voor alle op proef te plaatsen werkzoekenden, derhalve ook die met een handicap of een chronische ziekte? Is in het nieuwe systeem een verlenging van de driemaandsperiode denkbaar, wanneer de op proef geplaatste in de periode van drie maanden enkele weken ziek is?

Als laatste hadden deze leden een vraag ten aanzien van de voorgestelde wijziging van de terugvorderingsmogelijkheid in de Algemene kinderbijslagwet. De minister motiveert het feit dat hier sprake is van een «kan»- en niet een «moet»-bepaling met de verwijzing naar de situatie dat de kinderbijslag wordt verrekend met die voor kinderen van een andere ouder. Bedoelt de minister te stellen dat de SVB deze verder strekkende bevoegdheid in die situaties niet dient te gebruiken? Zo ja, wat is daarvoor de reden? Zo nee, kan de minister aangeven in welke gevallen een verrekening met kinderbijslag voor andere kinderen die tot dezelfde huishouding behoren toelaatbaar is, derhalve moet plaatshebben, kan plaatshebben, of juist achterwege dient te blijven?

De voorzitter van de commissie,
Van Driel

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen